

[Ministeren for Handel, Industri og Søfart.]

Samtidig med at Betalingsbetingelserne ved Køb af udenlandske Varer blev væsentligt skærpet, opstod hos Importørerne Ønske om i den foreliggende ekstraordinære Situation i vidt Omfang at fremskynde Betalingerne af Varer fra Udlandet, idet Importørerne ønskede at sikre sig mod Overraskelser og derfor ønskede at betale indkøbte Varer til gældende Dagskurs og gældende Dagspris. Det behøver ingen nærmere Paavisning, at en saadan ekstraordinær Fremskyndelse af Betalingerne paa bredere Basis i høj Grad forøger Presset paa Nationalbankens Valutabeholdning, og det er vel i og for sig ogsaa forstaaeligt, at Importørerne under de ekstraordinære Forhold ønskede saa vidt muligt at komme ud af løbende Forpligtelser og at inddække deres Gæld. For den enkelte Importør vil det i en Situation som den givne føles som en Lettelse at kunne betale indkøbte Varepartier straks, men Nationalbankens Valutabeholdning kom derved ud for en stærk Belastning, som følte saa meget tungere, som andre ekstraordinære Forhold, som nævnt, gjorde sig gældende samtidig og forøgede Presset. Udviklingen af Priserne paa vore Import- og Eksportvarer, særlig Landbrugsvarer, har siden Krigens Udbrud i høj Grad været i Danmarks Disfavør og har derfor yderligere været medvirkende til, at der ekstraordinært er blevet lagt Beslag paa de forhaandenværende Valutabeholdninger. Med Hensyn til Priserne paa vore Eksportvarer kan Stillingen kort siges at være den, at Priserne vel er steget, men hidtil i ganske utilstrækkelig Grad. Hvis man beregner den gennemsnitlige Stigning paa vore Eksportvarer — og det vil jo i første Række sige Priserne paa vore Landbrugsprodukter til Eksport — til ca. 5 à 6 pCt., ligger man vistnok Sandheden saa nogenlunde nær. I denne Forbindelse kan jeg henvise til det af Statistisk Departement offentliggjorte Indekstal for Importvarer. Dette var for August Maaned i Aar 110 og for September 116, hvilket vil sige en Stigning paa ca. 6 pCt. I Løbet af Oktober Maaned er der for nogle af vore Landbrugsvarer ganske vist opnaaet en lidt større Pris, men den gennemsnitlige Stigning paa vore Eksportvarer siden Krigens Begyndelse er til Dato næppe stort mere end 5—6 pCt.

Prisstigningerne paa Importvarer viser desværre et helt andet Billede. Indekstallet for Importvarer var for August Maaned 113 og for September 140, d. v. s. en Stigning paa ca. 27 pCt., og siden da er Priserne paa

en Række Varer steget yderligere med mange Procent. Der er indhentet Oplysninger om Prisstigningen for en Række for Samfundet nødvendige Varer, og Stigningen er paa alle Punkter meget væsentlig, hvad følgende Eksempler viser: Priserne paa Stangjern er gennemsnitligt steget 50 pCt. paa Jernbjælker er Stigningen ca. 53 pCt. og paa Baandjern endog ca. 84 pCt. i Forhold til August Maaned i Aar. Prisstigningen paa Benzín og Petroleum er ca. 50 pCt., og paa andre Brændselsolier ca. 86 pCt. Priserne paa Foderstoffer viser en Stigning paa ca. 64 pCt. og paa Træløst ca. 20 pCt. At der ogsaa er væsentlige Prisstigninger paa Kul og Koks, nævner jeg kun for Fuldstændighedens Skyld.

Det er klart, at saa store Forskelligheder i Prisstigningerne for Eksport- og Importvarer for et Land som Danmark, der har en saa stor Import af Varer, er en for hele Landets Økonomi meget alvorlig Faktor. Hvis vi skal sælge vore vigtigste Eksportvarer til omtrent samme Priser som hidtil og samtidig for de Raavarer, der er nødvendige til Fabrikationen af vore Eksportvarer, skal betale Prisstigninger fra 50 til 100 pCt., bliver den økonomiske Stilling for Forretningen Danmark og for Danmarks Nationalbank nødvendigvis alvorlig. Det stedfundne Fald paa ca. 7 pCt. i den danske Kronekurs tynger naturligvis ogsaa stærkt ved Betalinger af vor Import, og jeg gør opmærksom paa, at dette ikke alene gælder den Del af Importen, der kommer fra oversøiske Lande.

Den stærkt stigende Import af en Række Varer fra Maj til Udgangen af August Maaned, de ændrede Betalingsvilkår, der sløjfede den sædvanlige Kredit, de fremskyndede Betalinger af udenlandsk Varegæld og den særdeles ugunstige Udvikling af Priserne for Import- og Eksportvarer — alle disse Faktorer er det, som skabte det store Pres paa Valutabeholdningen og slugte de tilstedeværende Reserver.

Den Valutabeholdning, som Danmarks Nationalbank havde, var, som jeg før nævnte, omkring 1. September omkring 90 Mill. Kr. Det forekommer os alle et stort Tal, men Tallet i sig selv er ikke afgørende, idet det maa maales over for det Beløb, som det er Reserve for. En Valutabeholdning paa ca. 90 Mill. Kr. er ikke noget overvældende stort Tal maalt over for de ca. 1.700 Mill. Kr., som vor aarlige Import andrager, det er kun ca. 5 pCt. Og det er kun ca. 6 pCt. over for vor Eksport, der andrager ca. 1.600 Mill. Kr.

Den store Nedgang i Nationalbankens